

Kıbrıs Barış Anketi 1 - Kıbrıs görüşmelerinde kritik konular

Kıbrıs'ta Barışla ilgili Kamuoyu Yoklamaları

Dr. Colin Irwin Liverpool Üniversitesi, Politikalar Departmanı'nda Uzman Araştırmacı'dır. Kuzey İrlanda barış sürecindeki tüm kamuoyu yoklamalarını gerçekleştirmiş ve Good Friday (Belfast) Anlaşması'nın tamamlanmasıyla 1998 yılında Yunan Türk Forumu tarafından ilk kez adaya davet edilmiştir. O zamandan itibaren zaman zaman adayı ziyaret etmiş ve mevcut Kıbrıs müzakereleri ile ilgili iki anket yapmıştır. Bunlar KR'de Noverna ve KT'de Lipa firmaları tarafından gerçekleştirildiler. Çalışmaları Interpeace tarafından finanse edilmektedir. Dr. Irwin'in kamuoyu yoklamalarıyla ilgili ana bulgular raporlarla beraber yayınlanmış ve <http://www.peacepolls.org> adresinden erişilebilmektedirler.

Kıbrıs Rum Toplumunda anket Noverna Analytics & Research tarafından üstlenildi
Görüşme modu: Lefkoşa'da yer alan Çağrı Merkezi'nden rasgele seçime dayalı, 18 yaş ve üstü yetişkin nüfusun temsilcisi örneği ile yapıldı. % 95 güven seviyesinde + / -% 2.5 ve +/-% 3.5 hata payı aralığı içinde 800 numune örneği ile yapıldı
Röportaj tarihleri: 2 Şubat - 17 Şubat 2017

Kıbrıs Türk Toplumunda araştırma Lipa Consultancy tarafından üstlenildi
Görüşme modu: Yüz yüze Anket Yöntemi kullanıldı
Toplam 60 ila 65 (birincil örnekleme birimi) olan tabakalı kırsal ve kentsel grupları kullanarak rastgele seçime dayalı, 18 yaş ve üstü yetişkin nüfusun temsili örnekleri, % 95 güven düzeyinde ±% 2.82 hata payı olan 1200 numune ile yapıldı.
Röportaj tarihleri: 3 Şubat - 11 Şubat 2017

Kıbrıs Barış Kamuoyu Yoklaması 1 Rapor - Colin Irwin, Liverpool Üniversitesi - Şubat 2017.

E colin.irwin@liverpool.ac.uk W www.peacepolls.org

1. Başarılı bir anlaşma için öncelikler

Bu kamuoyu yoklaması bir anlaşmadaki en zor konuları ele almakta ve bazı olası çözümlere işaret etmektedir. Bir anlaşmanın daha pozitif unsurlarıyla birleştiği zaman, 'paketin' tamamının bir referandumda 'Evet' oyunu alması gerekmektedir. 1. Tablo her iki toplum için de, bir anlaşma için 'olmazsa olmaz' olan konuların en önde gelen 10 tanesini yüzde olarak önem sırasına göre sıralamaktadır.

Tablo 1. KT'ler ve KR'lar için en önemli 10 öncelik (Tablonun tamamı için Ek'e bakınız)

Sıra	KT	Yüzde Olmazsa Olmaz	KR	Yüzde Olmazsa Olmaz
1	Kıbrıs adasında Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplulukları için AB standartlarında kaliteli eğitimin sağlanması.	56	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin Kıbrıs' dan hemen ayrılması.	50
2	Adanın Kuzey ve Güney'indeki tüm servis ve altyapıların kalitesinin AB standartlarında olmasının sağlanması.	55	Kıbrıs adasında Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplulukları için AB standartlarında kaliteli eğitimin sağlanması.	40
3	Etnik/mezhepsel nefret suçlarına ağır cezalar verilmesi	53	Adanın Kuzey ve Güney'indeki tüm servis ve altyapıların kalitesinin AB standartlarında olmasının sağlanması.	37
4	Garantiler Kıbrıs'ın bütünlüğünü korumak için olmalıdır	52	Etnik/mezhepsel nefret suçlarına ağır cezalar verilmesi	37
5	Kıbrıs toplumlarının güvenliğinin sağlanması için garantiler olmalıdır.	48	Garantörlük sistemi tamamen ortadan kaldırılmalıdır	36
6	Federal devlet seviyesinde bakanlıkların ve sorumlulukların her iki toplum arasında adil dağıtılması	47	Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için petrol ve gaz gelirlerinden devlet fonu yaratılması.	36
7	Garantiler Kıbrıs' ı dış tehditlerden (terörizm vb.) korumak için olmalıdır.	46	En yüksek BM ve AB standartlarına sahip bir yargı sistemi	35
8	Kıbrıs Türk polislerinin Kıbrıs Türk oluşturucu devletinde hizmet vermesi	44	Eğer Avrupa Birliği Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Avrupa Birliği nezdinde yaptırım	31

9	Başkanlık 1 dönem Kıbrıslı Rum ve 1 dönem Kıbrıslı Türk takip edecek biçimde eşit olarak paylaşılmalıdır	44	Eğer Birleşmiş Milletler Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Birleşmiş Milletler nezdinde yaptırım	31
10	Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için petrol ve gaz gelirlerinden devlet fonu yaratılması.	42	Federal Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk polisinin tüm adadaki federal suçlarla mücadele etmesi	31

KT toplumu için en önemli unsurlar daha iyi eğitim (%56 olmazsa olmaz), hizmetler ve altyapı (%55), nefret suçları (%53) ve güvenliğin (%52) ele alınmasıyla ilgilidir. KR toplumu için en önemli unsurlar Türk askerinin çekilmesi (%50 olmazsa olmaz), ardından daha iyi eğitim (%40), hizmetler ve altyapı ve %37 oranıyla nefret suçu olmuştur. Hem KT hem de KR toplumlari bariz bir şekilde birinci veya ikinci öncelik olarak daha iyi eğitim, hizmetler ve altyapı istiyor. Türk askerinin çekileceğine dair bir taahhüt KR toplumu için olmazsa olmaz iken KT toplumu da etkili güvenlik ve garantiler talep etmektedir. Bu en temel güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması mümkündür ve Kıbrıs'ın sosyal ve ekonomik kalkınması tüm Kıbrıslıların geleceğe dair isteklerini karşılama ve onların bir barış ve birleşme anlaşmasını destekleme potansiyeline sahiptir.

2. Bir Anlaşmanın Oylanması

Kıbrıslı Rumların bir anlaşmaya verecekleri olumlu oy oranında az bir düşüş olmuştur, bunun nedeni muhtemelen İsviçre'de başarısız olan müzakerelerin ardından basına olumsuz olarak yansıyanlardır. Ancak, Şubat ayında müzakerelerin kopmasından önce topladığımız ilk sonuçlar 'kararsızdan' 'hayır' yönünde hafif bir kaymaya işaret ettiğinden, bu örneklem ile bir 'doğal deney' yapma olanağımız olmuştur. KR toplumu için müzakerelerin kopması öncesi ve sonrasında toplanan veriler örneklemin tamamında bu trendin devam ettiğine işaret etmektedir (Tablo 2).

SEED sonucuyla kıyaslandığı zaman (Aralık'taki ilk kamuoyu yoklamamızla aynı zamanda yapılmıştı), farklı bir soru sorulduğundan, 'kararsızların' bizim örneklemimizdeki oranı çok daha yüksektir. Kararsızları net olarak tespit edebilmek için katılımcıların oyları konusunda sadece 'Evet', 'Hayır' veya 'Kararsız' mı oldukları sorulmuştur. Ancak SEED 'Evet', 'Evet'e meyilli', 'Hayır', 'Hayıra meyilli' veya 'Kararsız mı olduklarını sormuştur (Tablo 2).

Tablo 2. 2 liderin bir çözümde anlaştıkları ve bir referandumun gerçekleştirildiği bir senaryo varsayarsak, hangi yönde oya kullanırsınız? EVET mi HAYIR mı?

KR - Tümü	Aralık 16 SEED ¹	Aralık 16 İsviçre öncesi yüzde	Şubat 17 İsviçre öncesi yüzde ²	Şubat 17 İsviçre sonrası yüzde ³
Evet	15+23	28	25	28
No	32+12	26	29	30
Henüz karar vermedi/ duruma bağlı/DK/NA	18	46	45	42

KT sonuçları SEED sonuçlarıyla daha tutarlıdır, bunun nedeni muhtemelen Kuzeydeki KT kararsızların oranının daha düşük olmasıdır. Buna ek olarak KT tarafında, oy kullanmayacak olanların örneklemden çıkarılabilmesi için oy kullanacaklarını söyleyenler (yaklaşık %70) için bir filtre kullanılmıştır. Bu yapıldığı zaman, bir başka kamuoyu yoklaması (burada bahsedilmemektedir) İsviçre’de başarısız olan müzakerelerin hemen ardından bir anlaşmaya olan desteğin önemli ölçüde düştüğüne ancak daha sonra Şubat ayında müzakerelerin kopması öncesinde yeniden yükseldiğine işaret etmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. 2 liderin bir çözümde anlaştıkları ve bir referandumun gerçekleştirildiği bir senaryo varsayarsak, hangi yönde oya kullanırsınız? EVET mi HAYIR mı?

KT - Tümü	Aralık 16 SEED ⁴	Aralık 16 İsviçre öncesi yüzde ⁵	Aralık 16 İsviçre öncesi yüzde ⁶	Şubat 17 İsviçre sonrası yüzde
Evet	23+21	40	44	46
No	17+16	36	34	37
Henüz karar vermedi/ duruma bağlı/DK/NA	24	24	22	17

Burada söylenmesi gereken başarısız olan müzakerelerin ve/veya müzakerelerdeki bir kopmanın kararsızları ‘hayıra’ kaydırıldığının görüldüğüdür. Bir sonuç üretmesi muhtemel olmayan yeni müzakerelerin çok fazla ‘reklamı yapılmamalıdır’.

¹ SEED ‘Evet’ olarak ‘Evet’ + ‘Evette meyilli’ ve ‘Hayır’ olarak ‘Hayır’ + ‘Hayıra meyilli’

² Müzakerelerin kopmasından önce toplanan örneklem.

³ Müzakerelerin kopmasından sonra alınan örneklemi içerir.

⁴ SEED ‘Evet’ olarak ‘Evet’ + ‘Evette meyilli’ ve ‘Hayır’ olarak ‘Hayır’ + ‘Hayıra meyilli’

⁵ ‘Evet’ veya ‘Hayır’ oy kullanacağım ya da kullanmayacağım deyenler için filtre uygulanmadan örneklemin tamamı.

⁶ Sample with filter for those who said ‘Evet’ oy kullanacağım deyenler için filtre kullanılan örneklem.

3. Garantiler ve Garantörler

KR toplumunda garantileri istemeyen önemli bir azınlık (yüzde 36) ve KT toplumunda garantilerin kaldırılmasını 'kabul edilemez' olarak gören yüzde 80 ile (KR için yüzde 29) bu konuda iki toplumun da önemli bir çoğunluğu Garantileri istemektedir (Tablo 4).

Bunun yanı sıra, bu garantilerin ne olması gerektiğine dair çok farklı görüşlere sahiptirler. Kıbrıslı Rumlar Türklerin hiçbir şekilde müdahil olmamasını tercih ederken (Tablo 5) Kıbrıslı Türkler her zaman Türkiye'nin müdahil olmasını istiyor, dolayısıyla bu zorlu sorunun çözümü her iki toplum için de en az kötü olacak seçenekler gibi görünmektedir. Peki bunlar nedir?

EN kabul edilebilir müdahaleler AB veya BM'den yaptırımlar ve 'TÜM Garantör ülkelerin hemfikir olması halindedir (Birleşik Krallık, Yunanistan ve Türkiye)'. Diğer seçenekler uygun gibi görünmemektedir (Tablo 6). Bu nedenle buna 'Üçlü Kilit' denebilir.

Tablo 4. Garantiler ve Garantörlerle ilgili lütfen her iki toplum için hangi genel önerilerin size göre Olmazsa Olmaz, Arzu Edilen, Kabul Edilebilir, Katlanılır veya Kabul Edilemez olduğunu belirtiniz.

KR – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Garantiler Kıbrıs'ın bütünlüğünü korumak için olmalıdır	22	10	18	8	36	5
Kıbrıs toplumlarının güvenliğinin sağlanması için garantiler olmalıdır.	24	10	20	8	34	4
Garantiler Kıbrıs' ı dış tehditlerden (terörizm vb.) korumak için olmalıdır.	27	11	21	7	31	3
Şu an mevcut olan Garantörlük Sistemi herhangi bir değişiklik yapılmadan muhafaza edilmelidir	6	4	10	7	66	6
Şu an mevcut olan Garantörlük Sistemi muhafaza edilmeli ama tek yanlı müdahale hakkını içermemelidir	7	7	14	10	55	7
Garantörlük sistemi tamamen ortadan kaldırılmalıdır	36	13	11	6	29	5

KT – Tümü yüzde

	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Garantiler Kıbrıs'ın bütünlüğünü korumak için olmalıdır	52	30	12	2	3	1
Kıbrıs toplumlarının güvenliğinin sağlanması için garantiler olmalıdır.	48	32	14	2	3	1
Garantiler Kıbrıs' ı dış tehditlerden (terörizm vb.) korumak için olmalıdır.	46	30	16	3	4	1
Şu an mevcut olan Garantörlük Sistemi herhangi bir değişiklik yapılmadan muhafaza edilmelidir	34	25	22	7	11	1
Şu an mevcut olan Garantörlük Sistemi muhafaza edilmeli ama tek yanlı müdahale hakkını içermemelidir	26	27	21	11	14	1
Garantörlük sistemi tamamen ortadan kaldırılmalıdır	5	4	5	5	80	1

Tablo 5. Daha spesifik olmak gerekirse, müdahale sadece anayasada hemfikir olunan tüm önlemlerden sonra ve aşağıdakilerin çağrısı üzerine son çare olarak gerçekleştirilir:

KR – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
(a) Kimin çağrı yaptığına bağlı olarak ilgili kurucu devlet, Yunanistan veya Türkiye harekete geçebilir.	4	3	6	6	78	3
(b) Federal devletten kimin çağrı yaptığına bağlı olarak federal devlet, Yunanistan veya Türkiye harekete geçebilir	3	4	7	7	75	4
(c) Federal hükümetin salt çoğunluğu sağlayarak yapacağı çağrı ile, Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir.	2	4	8	8	74	4
(d) İki toplumun katılımı ile salt çoğunluğu sağlama koşuluyla Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir	2	3	10	9	72	5

KT – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
(a) Kimin çağrı yaptığına bağlı olarak ilgili kurucu devlet, Yunanistan veya Türkiye harekete geçebilir.	10	21	40	15	9	5
(b) Federal devletten kimin çağrı yaptığına bağlı olarak federal devlet, Yunanistan veya Türkiye harekete geçebilir	11	18	40	14	11	6
(c) Federal hükümetin salt çoğunluğu sağlayarak yapacağı çağrı ile, Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir.	14	21	27	12	15	11
(d) İki toplumun katılımı ile salt çoğunluğu sağlama koşuluyla Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir	17	17	29	12	14	11

Tablo 6. Yeni anayasa ve Kıbrıs'ta güvenliğin tehdit altında olması halinde Anayasal düzen ve güvenliğin yeniden tesis edilmesi için hangi adımlar atılmalıdır? Lütfen hangi önerilerin sizin için Olmazsa Olmaz, Arzu Edilen, Kabul Edilebilir, Katlanılır veya Kabul Edilemez olduğunu belirtin.

KR – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Eğer Avrupa Birliği Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Avrupa Birliği nezdinde yaptırım	31	14	23	6	21	4
Eğer Birleşmiş Milletler Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Birleşmiş Milletler nezdinde yaptırım	31	13	22	7	22	5
Eğer TÜM garantör ülkeler (İngiltere, Yunanistan, Türkiye) kabul ederse müdahale edilmesi	9	6	14	7	61	4
Eğer İKİ garantör ülke (İngiltere ve/veya Yunanistan ve/veya Türkiye) hemfikirse müdahale edilmesi	4	4	9	7	71	5
Eğer herhangi BİR garantör ülke (İngiltere, ya da Yunanistan ya da Türkiye) karar verirse müdahale edilmesi	2	3	6	4	80	5
Yunanistan tarafından SADECE Kıbrıs Rum Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde yada Türkiye tarafından SADECE Kıbrıs Türk Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde müdahale edilmesi	6	3	10	7	69	5

KT – Tümü yüzde

	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Eğer Avrupa Birliği Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Avrupa Birliği nezdinde yaptırım	9	14	22	9	42	4
Eğer Birleşmiş Milletler Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Birleşmiş Milletler nezdinde yaptırım	7	7	14	14	54	4
Eğer TÜM garantör ülkeler (İngiltere, Yunanistan, Türkiye) kabul ederse müdahale edilmesi	28	9	26	8	28	1
Eğer İKİ garantör ülke (İngiltere ve/veya Yunanistan ve/veya Türkiye) hemfikirse müdahale edilmesi	8	8	17	15	50	2
Eğer herhangi BİR garantör ülke (İngiltere, ya da Yunanistan ya da Türkiye) karar verirse müdahale edilmesi	5	8	15	9	61	2
Yunanistan tarafından SADECE Kıbrıs Rum Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde yada Türkiye tarafından SADECE Kıbrıs Türk Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde müdahale edilmesi	27	19	32	8	13	1

4. Dış Güvenlik

Federal Kıbrıs, Yunanistan ve Türkiye arasında yeni bir anlaşma her iki tarafta da kabul edilebilir (Tablo 7) ancak her iki tarafta da NATO'ya karşı direnç söz konusudur (Tablolar 7,8 ve 9), dolayısıyla belki de NATO'ya katılmakla ilgili her türlü soru bir anlaşmaya varılması ve tam olarak uygulanması sonrasına bırakılabilir. Diğer seçenekler iki toplum için de uygun değildir ama 'Üçlü Kilit' uygundur ve yeni bir anlaşma ve Kıbrıs'tan talep gelmesi halinde AB ve/veya BM yaptırımları olasılığıyla birleşince her iki toplum için de yeterli bir güvenlik duygusu sağlayacaktır.

Tablo 7. Kıbrıs adasına karşı dış tehditlerle ilgili lütfen hangi önerilerin sizin için Olmazsa Olmaz, Arzu Edilen, Kabul Edilebilir, Katlanılır veya Kabul Edilemez olduğunu belirtiniz.

KR – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Yeni Federal Kıbrıs, Yunanistan ve Kıbrıs arasında bir ittifak anlaşması ile sadece Kıbrıs'a karşı dış tehditler ile baş edilmesine yönelik toplu sorumluluklarının olması ve başka bir yükümlülüğü olmaması.	11	11	23	10	38	6
Kıbrıs dış tehditlerden korunmak için NATO'ya katılmalıdır.	13	10	21	11	36	8
Hem yeni bir ittifak anlaşması hem de NATO üyeliği olmalıdır.	9	9	19	11	44	8

KT – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Yeni Federal Kıbrıs, Yunanistan ve Kıbrıs arasında bir ittifak anlaşması ile sadece Kıbrıs'a karşı dış tehditler ile baş edilmesine yönelik toplu sorumluluklarının olması ve başka bir yükümlülüğü olmaması.	13	17	20	21	24	5
Kıbrıs dış tehditlerden korunmak için NATO'ya katılmalıdır.	9	11	17	7	51	5
Hem yeni bir ittifak anlaşması hem de NATO üyeliği olmalıdır.	11	10	16	8	50	5

Tablo 8. Seçme şansınız olsaydı tek taraflı haklar içermeyen yeni antlaşmayı mı NATO'yu mu tercih ederdiniz?

KRT - Tümü	Yüzde
Yeni Antlaşma	36
NATO	36
DK/NA	29

KTT - Tümü	Yüzde
Yeni Antlaşma	73
NATO	23
DK	4

Tablo 9. Mevcut tek taraflı haklar içeren Garantörlük yetkileri ve NATO arasında bir seçim yapmanız gerekseydi hangisini tercih ederdiniz?

KRT - Tümü	Yüzde
Mevcut Antlaşma	23
NATO	46
Dk/NA	31

KTT - Tümü	Yüzde
Mevcut Antlaşma	76
NATO	20
DK	4

5. İç Güvenlik

Etnik/mezhepsel nefret suçları için ağır cezalar KT ve KR toplumları için en önemli on 'olmazsa olmaz' endişe (Tablo 1) arasında 3. ve 4. öncelik olduğundan iç güvenlik düzenlemeleri kabul edilebilirdir (Tablo 10).

Tablo 10. Kıbrıs adasında iç güvenlikle ilgili hangi önerilerin sizin için Olmazsa Olmaz, Arzu Edilen, Kabul Edilebilir, Katlanılır veya Kabul Edilemez olduğunu belirtiniz.

KR – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Kıbrıs Türk polisinin Kıbrıs Türk oluşturucu devletinde hizmet vermesi	14	9	25	14	34	4
Kıbrıs Rum polisinin Kıbrıs Rum oluşturucu devletinde hizmet vermesi	27	11	29	10	20	2
Federal Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk polisinin tüm adadaki federal suçlarla mücadele etmesi	31	14	29	8	16	2
En yüksek BM ve AB standartlarına sahip bir yargı sistemi	35	22	25	5	9	4
Etnik/mezhepsel nefret suçlarına ağır cezalar verilmesi	37	16	24	7	13	3

KT – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Kıbrıs Türk polisinin Kıbrıs Türk oluşturucu devletinde hizmet vermesi	44	30	16	3	6	1
Kıbrıs Rum polisinin Kıbrıs Rum oluşturucu devletinde hizmet vermesi	34	38	14	4	9	1
Federal Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk polisinin tüm adadaki federal suçlarla mücadele etmesi	37	25	20	4	13	1
En yüksek BM ve AB standartlarına sahip bir yargı sistemi ⁷	-	-	-	-	-	-
Etnik/mezhepsel nefret suçlarına ağır cezalar verilmesi	53	26	13	4	3	1

⁷ Bu soru KT tarafında sorulmamıştır ama Tablo 6'da belirtildiği gibi Kıbrıslı Türklere AB ve BM dahiliyetine karşı biraz direnç olduğunu gösteren bir pilot çalışma vardır. Belki 'Uluslararası Standartlar' daha kabul edilir olabilir.

6. Askeri Güçler

Kıbrıslı Rumlar Türk askerinin en fazla üç yıl içinde çekilmesini istemektedir (Tablo 11). Ancak bu her iki tarafın da istediği bir Federal Kıbrıs Ordusunun kurulması ve Kıbrıslı Türklerin bir KT Başkan seçilmeden önce anlaşmanın tüm unsurlarını uygulamasıyla bağlantılı olabilir (Bakınız Uygulama Tedbirleri Tablo 12 – sadece Kıbrıslı Rumlar). Ancak, her iki toplumun da en önemli endişeleri ele alınmadan barış anlaşmalarının başarılı olmasının beklenemeyeceği dikkatten kaçmamalıdır ve Türk askerinin çekilmesi Kıbrıslı Rumlar için en önemli endişedir (Tablo 1). Bunu dikkate alarak bu konuda ilk fırsatta bir güven yaratıcı önlem olarak bir şeyler yapılması önemli olacaktır. Önemli bir şekilde KT toplumunun sadece yüzde 7'si Kıbrıs'taki Yunan ve Türk askerlerinin sayısının aynı olmasının 'kabul edilemez' olduğunu düşünmektedir.

Tablo 11. Kıbrıs'taki askeri güçlerle ilgili aşağıdaki önerilerin hangilerinin sizin için Olmazsa Olmaz, Arzu Edilen, Kabul Edilebilir, Katlanılır veya Kabul Edilemez olduğunu belirtiniz.

KR – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
950 Yunan ve 650 Türk askerinin mevcut antlaşmalara göre Kıbrıs' da kalması.	2	4	18	14	60	2
Federal Kıbrıs'taki Yunan ve Türk asker sayısının eşit olması ve süre sınırı olmadan Kıbrıs'ta bulunması.	2	3	8	9	76	2
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 15 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	12	8	10	7	60	4
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 10 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	11	8	11	7	59	3
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 5 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	13	9	15	9	50	4
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 3 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	13	13	15	9	46	3
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 1 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	22	17	14	11	33	3
Tüm Yunan ve Türk askerleri Kıbrıs' dan hemen ayrılması.	50	16	9	3	19	3
Kıbrıs' ın Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplumunu' ndan eşit sayıda katılımı	16	14	22	12	32	4

oluşturulmuş kendi Federal Ordu' su olması.						
Kıbrıs tamamen askersizleştirilmelidir.	29	16	16	5	32	3

KT – Tümü yüzde

	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
950 Yunan ve 650 Türk askerinin mevcut antlaşmalara göre Kıbrıs' da kalması.	7	5	22	18	47	1
Federal Kıbrıs'taki Yunan ve Türk asker sayısının eşit olması ve süre sınırı olmadan Kıbrıs'ta bulunması.	39	30	17	6	7	1
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 15 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	2	2	3	3	88	2
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 10 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	2	2	3	3	88	2
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 5 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	1	3	3	4	87	2
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 3 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	2	2	6	4	85	1
Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 1 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	1	2	7	5	83	2
Tüm Yunan ve Türk askerleri Kıbrıs' dan hemen ayrılması.	2	3	8	5	80	2
Kıbrıs'ın Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplumu'ndan eşit sayıda katılımı oluşturulmuş kendi Federal Ordu' su olması.	19	13	27	12	28	1
Kıbrıs tamamen askersizleştirilmelidir.	3	3	4	5	84	1

7. Etkin katılım ve Federal Başkanlık

Çoğu Kıbrıslı için ekonomik ve sosyal gelişim açıkça anaysal reform kadar veya anaysal reformdan daha önemlidir (Tablo 12) ve tüm bu konular bir referanduma hazırlanırken bir kamuoyu yoklamasıyla araştırılmalıdır. Bunlar KT toplumu için birinci öncelik ve KT toplumu için de ikinci önceliktir (Tablo 1).

Dönüşümlü Başkanlık bir ile iki dönem seviyesinde her iki toplum için de kabul edilebilirdir ve yetkinin kötüye kullanılmasının önlenmesine dair etkin denetim ve kontrollere sahip olunması ve bir Kıbrıslı Türkün Başkan olmasından önce anlaşmanın tüm unsurlarının tam olarak uygulanması halinde açıkça daha kabul edilebilir olacaktır (Bakınız Uygulama Tedbirleri Tablo 14 – sadece Kıbrıslı Rumlar). Ancak Kıbrıslı Rumlar, geçtiğimiz Şubat ayında müzakerelerin kopması nedeniyle KT Başkanlığına olan desteklerinin zarar görmesiyle bu konuda ikiye ayrılmıştır (Tablo 14). Bir referanduma doğru gidilirken, 'Başkanlık' Kıbrıs sorununun çözümünün bir parçası olacaksa bu zararın tamir edilmesi her iki lider için de bir öncelik olmalıdır.

Tablo 12. Her iki toplumun da Yeni Kıbrıs Barış Planının tüm hükümlerinden tam olarak yararlanmasını sağlamak amacıyla bir dizi adım atılabilir. Lütfen hangi önerilerin sizin için Olmazsa Olmaz, Arzu Edilen, Kabul Edilebilir, Katlanılır veya Kabul Edilemez olduğunu belirtiniz.

KR – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Federal devlet seviyesinde bakanlıkların ve sorumlulukların her iki toplum arasında adil dağıtılması	18	12	22	11	25	10
Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için bağışçılarla bir devlet fonu yaratılması.	28	28	26	5	8	4
Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için petrol ve gaz gelirlerinden devlet fonu yaratılması.	36	24	25	6	7	2
Kıbrıs adasında Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplulukları için AB standartlarında kaliteli eğitimin sağlanması.	40	21	23	5	8	2
Adanın Kuzey ve Güney' indeki tüm servis ve altyapıların kalitesinin AB standartlarında olmasının sağlanması.	37	20	23	7	8	4
İki toplum arasında dönüşümlü federal başkanlığın olması.	6	7	16	13	53	6
Başkanlık 1 dönem Kıbrıslı Rum ve 1 dönem Kıbrıslı Türk takip edecek biçimde eşit olarak paylaşılmalıdır	2	3	10	9	72	3
Ya da, iki toplum arasındaki nüfus farkından dolayı oranın 2 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıslı Türk Başkan olması.	4	6	14	11	61	4

Ya da, 3 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	3	8	13	11	60	4
Ya da, 5 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 2 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	3	7	13	9	63	4
Ya da, 4 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	4	9	15	10	58	5
Federal düzeyde çalışacak olan ve politik niteliği olan kurumların yönetiminde 50:50 Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum üyeler olmalı ve karar alınması için salt çoğunluk ile birlikte her iki toplumdaki bir oy olmalıdır.	5	6	17	14	52	6
Federal seviyede çalışacak olan idari nitelikteki kurumların alacağı kararlar salt çoğunlukla alınmalıdır.	7	11	27	16	30	8

KT – Tümü yüzde

	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Federal devlet seviyesinde bakanlıkların ve sorumlulukların her iki toplum arasında adil dağıtılması	47	25	16	5	6	1
Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için bağışçılarla bir devlet fonu yaratılması.	41	33	19	3	3	1
Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için petrol ve gaz gelirlerinden devlet fonu yaratılması.	42	31	19	2	3	1
Kıbrıs adasında Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Topluları için AB standartlarında kaliteli eğitimin sağlanması.	56	26	11	2	4	1
Adanın Kuzey ve Güney' indeki tüm servis ve altyapıların kalitesinin AB standartlarında olmasının sağlanması.	55	27	11	1	5	1
İki toplum arasında dönüşümlü federal başkanlığın olması.	35	22	20	3	19	1
Başkanlık 1 dönem Kıbrıslı Rum ve 1 dönem Kıbrıslı Türk takip edecek biçimde eşit olarak paylaşılmalıdır	1	1	1	2	93	2
Ya da, iki toplum arasındaki nüfus farkından dolayı oranın 2 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıslı Türk Başkan olması.	-	-	-	-	-	-
Ya da, 3 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	1	2	3	5	87	2
Ya da, 5 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 2 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	2	7	13	9	67	2
Ya da, 4 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	44	23	10	3	19	1
Federal düzeyde çalışacak olan ve	15	25	34	10	9	7

politik niteliği olan kurumların yönetiminde 50:50 Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum üyeler olmalı ve karar alınması için salt çoğunluk ile birlikte her iki toplumdaki da bir oy olmalıdır.						
Federal seviyede çalışacak olan idari nitelikteki kurumların alacağı kararlar salt çoğunlukla alınmalıdır.	13	21	31	13	15	7

8. Uygulama Tedbirleri

Uygulama konusunda (Tablo 13) Kıbrıslı Rumlar Türkiye'nin herhangi bir şekilde dahil olmasını istemezken Kıbrıslı Türkler Türkiye'nin her zaman dahil olmasını istemektedir bu nedenle mümkün olan tek uzlaşma Türkiye'nin nominal katılımıyla BM gibi görünmektedir.

Tablo 13. Yeni Kıbrıs antlaşmasıyla ilgili olarak, bu anlaşmanın uygulanmasının takip ve denetlenmesi için kimi 'Olmazsa olmaz', 'Arzu edilen', 'Kabul edilebilir', 'Tolere edilebilir/katlanılır', 'Kesinlikle Kabul edilemez' olarak düşündüğünüzü belirtiniz.

KRT – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Yunanistan ve Türkiye	5	4	10	9	69	3
BM	22	14	27	11	24	2
AB	29	14	29	9	16	3
AB, Türkiye ve Yunanistan	6	6	11	11	64	2
Çok uluslu bir polis gücü	12	12	24	12	35	5

KTT – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Yunanistan ve Türkiye	37	19	24	6	12	12
BM	6	6	15	9	59	5
AB	8	6	17	8	56	5
AB, Türkiye ve Yunanistan	9	7	23	14	41	5
Çok uluslu bir polis gücü	2	2	4	5	82	5

Tablo 14. (Sadece Kıbrıslı Rumlar) Anlaşmanın uygulanması açısından bir Kıbrıslı Türkün SADECE Türkiye'nin anlaşma kapsamındaki sorumluluklarını yerine getirmesinden sonra Başkanlığı devralabilmesini bir tedbir olarak görür müsünüz?

	Müzakerelerin kopmasından önceki yüzde	Müzakerelerin kopmasından sonraki yüzde
EVET	46	42
HAYIR	48	51
DK/NA	5	6

(Sadece Kıbrıslı Rumlar) Türk askerinin Kıbrıs'tan çekilmesi ve tek taraflı müdahale haklarının kaldırılması karşılığında bir Kıbrıslı Türk'e Dönüşümlü Başkanlık verilmesini kabul eder misiniz?

	Müzakerelerin kopmasından önceki yüzde	Müzakerelerin kopmasından sonraki yüzde
EVET	42	39
NO	49	52
DK/NA	9	8

9. Kıbrıs'taki Yunanistan ve Türk vatandaşlarının hakları

Kıbrıslı Türkler, Türk vatandaşlarına 4 AB özgürlüğünün verilmesine karşıdırlar (Tablo 15). Ancak Kıbrıslı Türkler prensipte bu fikri kabul ediyor olsalar da uygulaması konusunda ayrı düşmektedirler. Örneğin, 'Herhangi bir Türkiye vatandaşı sınırlandırma olmadan, özgürce Kıbrıs' ta iş kurup hizmet verebilmeli' (%28 Olmazsa Omaz, %12 Arzu Edilen, %23 Kabul Edilebilir, %15 Katlanılır ve %21 Kabul edilemez). Bu konu Kıbrıslı Rumlar için açıkça çok kritiktir ve bu şekliyle elimine edilmeli ve/veya Federal Kıbrıs ve Türkiye arasındaki yeni anlaşmanın bir parçası olacaksa bir şekilde önemli ölçüde değiştirilmelidir.⁸

⁸ For suggestions on this point see Neophytos Loizides 'The four freedoms debate is not new' in the Cyprus Mail Online available at: <http://cyprus-mail.com/2017/02/05/four-freedoms-debate-not-new/>

Tablo 15. AB hukukuna göre, Avrupa Birliği üyeleri olarak Yunan vatandaşları Diğer tüm AB vatandaşlarıyla beraber Kıbrıs'ta sermaye, insanlar, hizmetler ve mallarda özgürlük hakkına sahiptir – bu haklara Avrupa hukukunda 'dört özgürlük' denir. Türk vatandaşlarına Kıbrıs ile ilgili ne gibi haklar verilmelidir? Lütfen hangi seçeneklerin sizin için Olmazsa olmaz', 'Arzu edilen', 'Kabul edilebilir', 'Tolere edilebilir/katlanılır', 'Kesinlikle Kabul edilemez' olduğunu belirtiniz.

KRT – Tümü yüzde	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Türkiye'de yaşayan tüm Türkiye vatandaşlarının Yunan vatandaşlarının sahip olduğu "dört özgürlük" haklarının tümüne sahip olması.	3	2	7	7	78	3
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dört özgürlüğe sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/2'sini geçemez.	3	3	8	9	74	4
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dört özgürlüğe sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/3'ünü geçemez.	2	4	10	12	69	4
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dört özgürlüğe sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/4'ünü geçemez.	3	4	13	16	61	3
Türkiye' de yaşayan ve Federal Kıbrıs' ı turist olarak ziyaret etmek isteyen herhangi bir Türk vatandaşı vizesiz olarak gelebilmeli.	2	2	12	12	71	2
Federal Kıbrıs' ta yatırım yapmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan bunu yapabilmeli.	2	2	8	10	77	2
Federal Kıbrıs' ta çalışmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan gelip çalışabilmeli.	1	2	5	8	82	1
Herhangi bir Türkiye vatandaşı sınırlandırma olmadan, özgürce Kıbrıs' ta iş kurup hizmet verebilmeli.	1	2	7	10	77	2

KTT – Tümü yüzde

	Olmazsa Olmaz	Arzu Edilen	Kabul Edilebilir	Katlanılır	Kabul Edilemez	DK
Türkiye’de yaşayan tüm Türkiye vatandaşlarının Yunan vatandaşlarının sahip olduğu “dört özgürlük” haklarının tümüne sahip olması.	39	23	22	5	10	1
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dört özgürlüğe sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs’ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/2’sini geçemez.	1	1	6	13	77	2
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dört özgürlüğe sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs’ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/3’ünü geçemez.		1	7	15	75	2
Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dört özgürlüğe sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs’ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/4’ünü geçemez.	2	4	16	19	57	2
Türkiye’de yaşayan ve Federal Kıbrıs’ı turist olarak ziyaret etmek isteyen herhangi bir Türk vatandaşı vizesiz olarak gelebilmeli.	26	16	28	10	19	1
Federal Kıbrıs’ta yatırım yapmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan bunu yapabilmeli.	27	15	28	12	17	1
Federal Kıbrıs’ta çalışmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan gelip çalışabilmeli.	23	15	28	15	18	1
Herhangi bir Türkiye vatandaşı sınırlandırma olmadan, özgürce Kıbrıs’ta iş kurup hizmet verebilmeli.	28	12	23	15	21	1

10. Mülke geri dönmek

S22 1974 öncesinde daimi olarak kuzeyde mi yaşıyordunuz?

S23 1974 öncesinde ebeveyniniz daimi olarak kuzeyde mi yaşıyordu?

S24. İşgal bölgelerinde miras edinme hakkına sahip olduğunuz mülk var mı?

	Kendisi	Ebeveyni	Miras
Evet	1	1	1
Hayır	2	2	2
Dk/ NA	3	3	3

S25. Bir çözüm kapsamında Kıbrıs Türk Yönetimi altındaki mülkünüze geri döner miydiniz?

S26. Bir çözüm kapsamında Kıbrıs Rum Yönetimi altındaki mülkünüze geri döner miydiniz?

	Kıbrıs Türk Yönetimi	Kıbrıs Rum Yönetimi
Evet	1	1
Hayır	2	2
Dk/ NA	3	3

K/T İdaresi altında geri gidecek olanların oranı

	1974 öncesi kendileri veya ebeveyni kuzeyde yaşayan göçmenler	Kuzeyde mülk miras edinme hakkına sahip olanlar
	%	%
Evet, geri giderim	26	30
Hayır, geri gitmem	54	61
Dk/ na	20	9

K/R İdaresi altında geri gidecek olanların oranı

	1974 öncesi kendileri veya ebeveyni kuzeyde yaşayan göçmenler	Kuzeyde mülk miras edinme hakkına sahip olanlar
	%	%
Evet, geri giderim	63	74
Hayır, geri gitmem	17	19
Dk/ na	20	7

Ek: Bu barış kamuoyu yoklamasında tüm 60 unsurun sırasıyla yüzde olarak 'Olmazsa olmaz' oranları

Sıra	KT	Yüzde Olmazsa olmaz	KR	Yüzde Olmazsa olmaz
1	Kıbrıs adasında Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplulukları için AB standartlarında kaliteli eğitimin sağlanması.	56	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin Kıbrıs' dan hemen ayrılması.	50
2	Adanın Kuzey ve Güney' indeki tüm servis ve altyapıların kalitesinin AB standartlarında olmasının sağlanması.	55	Kıbrıs adasında Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplulukları için AB standartlarında kaliteli eğitimin sağlanması.	40
3	Etnik/mezhepsel nefret suçlarına ağır cezalar verilmesi	53	Adanın Kuzey ve Güney' indeki tüm servis ve altyapıların kalitesinin AB standartlarında olmasının sağlanması.	37
4	Garantiler Kıbrıs'ın bütünlüğünü korumak için olmalıdır	52	Etnik/mezhepsel nefret suçlarına ağır cezalar verilmesi	37
5	Kıbrıs toplumlarının güvenliğinin sağlanması için garantiler olmalıdır.	48	Garantörlük sistemi tamamen ortadan kaldırılmalıdır	36
6	Federal devlet seviyesinde bakanlıkların ve sorumlulukların her iki toplum arasında adil dağıtılması	47	Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için petrol ve gaz gelirlerinden devlet fonu yaratılması.	36
7	Garantiler Kıbrıs' ı dış tehditlerden (terörizm vb.) korumak için olmalıdır.	46	En yüksek BM ve AB standartlarına sahip bir yargı sistemi	35
8	Kıbrıs Türk polisinin Kıbrıs Türk oluşturucu devletinde hizmet vermesi	44	Eğer Avrupa Birliği Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Avrupa Birliği nezdinde yaptırım	31
9	Başkanlık 1 dönem Kıbrıslı Rum ve 1 dönem Kıbrıslı Türk takip edecek biçimde eşit olarak paylaşılmalıdır	44	Eğer Birleşmiş Milletler Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Birleşmiş Milletler nezdinde yaptırım	31
10	Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için petrol ve gaz gelirlerinden devlet fonu yaratılması.	42	Federal Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk polisinin tüm adadaki federal suçlarla mücadele etmesi	31
11	Kıbrıs' ta iş ve ekonomik ortamın gelişimi için bağışçılarla bir devlet fonu yaratılması.	41	Kıbrıs'ın tamamen askersileştirilmesi	29
12	Yunan ve Türk asker sayısının eşit olması	39	AB	29
13	Türkiye'de yaşayan tüm	39	Kıbrıs' ta iş ve ekonomik	28

	Türkiye vatandaşlarının Yunan vatandaşlarının sahip olduğu "dört özgürlük" haklarının tümüne sahip olması.		ortamın gelişimi için bağışçılarla bir devlet fonu yaratılması.	
14	Federal Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk polisinin tüm adadaki federal suçlarla mücadele etmesi	37	Garantiler Kıbrıs' ı dış tehditlerden (terörizm vb.) korumak için olmalıdır.	27
15	Yunanistan ve Türkiye	37	Kıbrıs Rum polisinin Kıbrıs Rum oluşturucu devletinde hizmet vermesi	27
16	İki toplum arasında dönüşümlü federal başkanlığın olması.	35	Kıbrıs toplumlarının güvenliğinin sağlanması için garantiler olmalıdır.	24
17	Şu an mevcut olan Garantörlük Sistemi herhangi bir değişiklik yapılmadan muhafaza edilmelidir	34	Garantiler Kıbrıs'ın bütünlüğünü korumak için olmalıdır	22
18	Kıbrıs Rum polisinin Kıbrıs Rum oluşturucu devletinde hizmet vermesi	34	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 1 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	22
19	Eğer TÜM garantör ülkeler (İngiltere, Yunanistan, Türkiye) kabul ederse müdahale edilmesi	28	BM	22
20	Herhangi bir Türkiye vatandaşı sınırlandırma olmadan, özgürce Kıbrıs' ta iş kurup hizmet verebilmeli	28	Federal devlet seviyesinde bakanlıkların ve sorumlulukların her iki toplum arasında adil dağıtılması	18
21	Yunanistan tarafından SADECE Kıbrıs Rum Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde yada Türkiye tarafından SADECE Kıbrıs Türk Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde müdahale edilmesi	27	Kıbrıs' ın Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplumu' ndan oluşturulmuş kendi Federal Ordu' su olması.	16
22	Federal Kıbrıs' ta yatırım yapmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan bunu yapabilmesi.	27	Kıbrıs Türk polisinin Kıbrıs Türk oluşturucu devletinde hizmet vermesi	14
23	Şu an mevcut olan Garantörlük Sistemi muhafaza edilmeli ama tek yanlı müdahale hakkını içermemelidir	26	Kıbrıs dış tehditlerden korunmak için NATO' ya katılmalıdır.	13
24	Türkiye' de yaşayan ve Federal Kıbrıs' ı turist olarak ziyaret etmek isteyen herhangi bir Türk vatandaşı vizesiz olarak	26	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 5 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	13

	gelebilmeli.			
25	Federal Kıbrıs' ta çalışmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan gelip çalışabilmeli.	23	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 3 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	13
26	Kıbrıs' ın Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum Toplumunu' ndan eşit sayıda katılımı oluşturulmuş kendi Federal Ordu' su olması.	19	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 15 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	12
27	(d) Federal devletin iki toplumun katılımı ile salt çoğunluğu sağlama koşuluyla Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir	17	Çok uluslu polis güçleri	12
28	Federal düzeyde çalışacak olan ve politik niteliği olan kurumların yönetiminde 50:50 Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum üyeler olmalı ve karar alınması için salt çoğunluk ile birlikte her iki toplumdaki da bir oy olmalıdır.	15	Yeni Federal Kıbrıs, Yunanistan ve Kıbrıs arasında bir ittifak anlaşması ile sadece Kıbrıs'a karşı dış tehditler ile baş edilmesine yönelik toplu sorumluluklarının olması ve başka bir yükümlülüğü olmaması.	11
29	(c) federal hükümetin salt (yarıdan bir fazlası) çoğunluğu sağlayarak yapacağı çağrı ile, Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir.	14	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 10 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	11
30	Yeni Federal Kıbrıs, Yunanistan ve Kıbrıs arasında bir ittifak anlaşması ile sadece Kıbrıs'a karşı dış tehditler ile baş edilmesine yönelik toplu sorumluluklarının olması ve başka bir yükümlülüğü olmaması.	13	Eğer TÜM garantör ülkeler (İngiltere, Yunanistan, Türkiye) kabul ederse müdahale edilmesi	9
31	Federal seviyede çalışacak olan idari nitelikteki kurumların alacağı kararlar salt çoğunlukla alınmalıdır.	13	Hem yeni bir ittifak anlaşması hem de NATO üyeliği olmalıdır.	9
32	(b) federal hükümetten gelen bir çağrı koşulunda, federal hükümetten kimin aradığına bağlı olarak Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir.	11	Şu an mevcut olan Garantörlük Sistemi muhafaza edilmeli ama tek yanlı müdahale hakkını içermemelidir	7
33	Hem yeni bir ittifak anlaşması hem de NATO üyeliği olmalıdır.	11	Federal seviyede çalışacak olan idari nitelikteki kurumların alacağı kararlar salt çoğunlukla alınmalıdır.	7
34	(a) kurucu devletlerden	10	Şu an mevcut olan	6

	birinden çağrı yapılması koşuluyla, kimin çağrı yaptığına bağlı olarak Yunanistan yada Türkiye harekete geçebilir		Garantörlük Sistemi herhangi bir değişiklik yapılmadan muhafaza edilmelidir	
35	Eğer Avrupa Birliği Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Avrupa Birliği nezdinde yaptırım	9	Yunanistan tarafından SADECE Kıbrıs Rum Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde yada Türkiye tarafından SADECE Kıbrıs Türk Oluşturucu Devleti sınırları içerisinde müdahale edilmesi	6
36	Kıbrıs dış tehditlerden korunmak için NATO' ya katılmalıdır.	9	İki toplum arasında dönüşümlü federal başkanlığın olması.	6
37	AB, Türkiye ve Yunanistan	9	AB, Türkiye ve Yunanistan	6
38	Eğer İKİ garantör ülke (İngiltere ve/veya Yunanistan ve/veya Türkiye) hemfikirse müdahale edilmesi	8	Federal düzeyde çalışacak olan ve politik niteliği olan kurumların yönetiminde 50:50 Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Rum üyeler olmalı ve karar alınması için salt çoğunluk ile birlikte her iki toplumdaki da bir oy olmalıdır.	5
39	AB	8	Yunanistan ve Türkiye	5
40	Eğer Birleşmiş Milletler Kıbrıs'tan gelen isteği kabul ederse Birleşmiş Milletler nezdinde yaptırım	7	(a) kurucu devletlerden birinden çağrı yapılması koşuluyla, kimin çağrı yaptığına bağlı olarak Yunanistan' dan yada Türkiye' den destek alır	4
41	950 Yunan ve 650 Türk askerinin mevcut antlaşmalara göre Kıbrıs' da kalması.	7	Eğer İKİ garantör ülke (İngiltere ve/veya Yunanistan ve/veya Türkiye) hemfikirse müdahale edilmesi	4
42	BM	6	Ya da, iki toplum arasındaki nüfus farkından dolayı oranın 2 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıslı Türk Başkan olması.	4
43	Garantörlük sistemi tamamen ortadan kaldırılmalıdır	5	Ya da, 4 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	4
44	Eğer herhangi BİR garantör ülke (İngiltere, ya da Yunanistan ya da Türkiye) karar verirse müdahale	5	(b) federal hükümetten gelen bir çağrı koşulunda, federal hükümetten kimin aradığına bağlı olarak	3

	edilmesi		Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir	
45	Kıbrıs tamamen askersizleştirilmelidir	3	Ya da, 3 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	3
46	Tüm Yunan ve Türk askerleri Kıbrıs' dan hemen ayrılması.	2	Ya da, 5 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 2 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	3
47	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 1 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	2	Türkiye'de yaşayan tüm Türkiye vatandaşlarının Yunan vatandaşlarının sahip olduğu "dört özgürlük" haklarının tümüne sahip olması.	3
48	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 5 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	2	Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dolaşım özgürlüğüne sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/2'sini geçemez.	3
49	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 15 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	2	Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dolaşım özgürlüğüne sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/4'ünü geçemez.	3
50	Ya da, 2 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	2	(c) federal hükümetin salt çoğunluğu sağlayarak yapacağı çağrı ile, Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir	2
51	Çok uluslu polis güçleri	2	(d) iki toplumun katılımı ile salt çoğunluğu sağlaması koşuluyla Yunanistan ya da Türkiye harekete geçebilir.	2
52	Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dolaşım özgürlüğüne sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/2'sini geçemez.	2	Eğer herhangi BİR garantör ülke (İngiltere, ya da Yunanistan ya da Türkiye) karar verirse müdahale edilmesi	2
53	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 3 yıl içerisinde Kıbrıs' dan ayrılması.	1	950 Yunan ve 650 Türk askerinin mevcut antlaşmalara göre Kıbrıs' da kalması.	2
54	Tüm Yunan ve Türk askerlerinin 10 yıl içerisinde	1	Federal Kıbrıs'taki Yunan ve Türk asker sayısının eşit	2

	Kıbrıs' dan ayrılması.		olması	
55	Ya da, iki toplum arasındaki nüfus farkından dolayı oranın 4 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıslı Türk Başkan olması.	1	Başkanlık 1 dönem Kıbrıslı Rum ve 1 dönem Kıbrıslı Türk takip edecek biçimde eşit olarak paylaşılmalıdır	2
56	Ya da, 3 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 1 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	1	Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dolaşım özgürlüğüne sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/3'ünü geçemez.	2
57	Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dolaşım özgürlüğüne sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/4'ünü geçemez.	1	Türkiye' de yaşayan ve Federal Kıbrıs' ı turist olarak ziyaret etmek isteyen herhangi bir Türk vatandaşı vizesiz olarak gelebilmeli.	2
58	En yüksek BM ve AB standartlarına sahip bir yargı sistemi	Değer yok	Federal Kıbrıs' ta yatırım yapmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan bunu yapabilmesi.	2
59	Ya da, 5 dönem Kıbrıslı Rum Başkan 2 dönem Kıbrıs Türk Başkan olmalıdır.	Değer yok	Federal Kıbrıs' ta çalışmak isteyen herhangi bir Türkiye vatandaşı herhangi bir sınırlandırma olmadan gelip çalışabilmeli.	1
60	Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları dolaşım özgürlüğüne sahip olabilir ama sayıları Kıbrıs'ta bulunan Yunanistan vatandaşlarının sayısının 1/3'ünü geçemez.	0	Herhangi bir Türkiye vatandaşı sınırlandırma olmadan, özgürce Kıbrıs' ta iş kurup hizmet verebilmeli.	1